

противоположни становища: едни поддържат тезата на дребното стопанство, като по-жизнеспособно, а другите — гравитират въ полза на едно **оедряване на земеделието**, което ще позволи истинска и пълна рационализация въ производството.

Между препоръчителните няколко форми на „едро“ земеделие, най-популярна, за сега, е кооперативната такива, т. е. **кооперативното стопанисване на земите**. Идеята за кооперативната обработка на земите у насъ датира от доста отдавна. Напоследък, обаче, тя доби небивала популярност и завладява умовете и сърцата на селските маси. Страниците на всички вестници и списания се пълнят съ статии по този въпрос. Днесъ — това може да се каже безъ преувеличение, злобата на деня у насъ е кооперативната обработка на земята.

Идеята доби най-различни модификации, въ зависимост отъ разбиранята на автора, който пише по този въпросъ. За да се даде правилно осветление на въпроса и благодарение на отзивчивостта ѝ къмъ животрепущите проблеми на земеделското стопанство, Плъвенската земеделска камара постави на практическо разрешение тази проблема, като подтикна основаването на **три специални кооперации за кооперативно (общо) стопанисване на земята**, по тяхното ръководство и имъ даде пълна морална и материална подкрепа.

Споредъ Камарата, преимуществата на кооперативното използване на земята ще бждатъ главно следните:

1. Едрото кооперативно стопанство ще даде възможностъ за въвеждане на съвременни **технически прийоми** въ земеделието, неприложими въ дребното частно стопанство. При срѣдно около 49.4 дек. на стопанство у насъ и при преситеността на повечето отъ клоновете на индустрията и то, въпрѣки голѣмитъ облаги, които последната получава, ние не можемъ да теоретизираме по въпроса, при кои размѣри стопанствата се развиватъ най-добре, щомъ като сме сигурни, че не сж възможни у насъ, нито измѣнението на закона за наследствата, нито връщането на старинната задруга, чрезъ която нѣкои мислятъ да се корегиратъ лошите страни на парцелността на нашето земеделие. И да изкаме, ние не можемъ да увеличимъ размѣритъ на частните стопанства.

Наистина, много често ние наблюдаваме чисто социална причина да обуславятъ задържането на техническия прогресъ въ земеделието. Така напримѣръ, въвеждането на сноповързачката и други по-едри земеделски машини въ земеделието се спъва, както у насъ, така и въ нѣкои страни на срѣдна Европа, отъ крайно малките размѣри на семейнотрудовите стопанства и отъ евтината работна ржка въ селото. Когато, обаче, работната ржка въ земеделието не е чужда и на нея не се гледа само като на работна сила, замѣ-